

Handreiking collecte na corona

Hoe de collecte een volwaardig onderdeel van de eredienst kan zijn

KerkPunt

kom verder in kerk-zijn

Handreiking collecte na corona

Hoe de collecte een volwaardig onderdeel van de eredienst kan zijn

Colofon

Copyright Kerkpunt
Dokter Spanjaardweg 4b | 8025 BT Zwolle
www.kerkpunt.nl

Auteur: Derk Jan Poel

INHOUD

1. Een volwaardige plek.....	4
1.1. De collecte na de Coronapandemie	4
1.2. De collecte als beeld	5
1.3. Over de plek van de collecte	6
2. Concrete suggesties.....	7
2.1. Herkenbaar moment.....	7
2.2. Deel het collectiedoel	7
2.3. Praktische oproepen	8
2.4. Combineer met een lied.....	8
2.5. Verbind aan gebed	8
2.6. Alternatieve vormen van inzamelen.....	8
2.7. Kinderen en jongeren.....	9

1. EEN VOLWAARDIGE PLEK

Hoe kan de collecte een volwaardig onderdeel zijn van de eredienst? Juist ook in een tijd waarin collecteapps en andere vormen van digitaal collecteren de plaats van de collectezak hebben overgenomen?

1.1. De collecte na de Coronapandemie

Jarenlang gingen de collectezakken tijdens een vast moment in de eredienst door de rijen in de kerk. Hoewel in veel gemeenten contant geld al was ingeruild voor collectemunten of collectebonnen, had de collecte wel een duidelijke plek in de dienst.

Dat is door de coronapandemie veranderd. We gingen over op onlinediensten en digitaal collecteren en de collectezakken bleven in de rekken hangen. Ook toen we weer (voorzichtig) mochten samenkomen, lieten we de collectezakken vanwege mogelijk besmettingsgevaar achterwege. QR-codes en apps met een collectefunctie deden meer en meer hun intrede.

Collectezakken bleven in de rekken hangen

Inmiddels zijn we op veel fronten terug bij het oude normaal, maar digitaal collecteren lijkt een blijvertje. Het is makkelijk en het levert meer op. We maken digitaal blijkbaar sneller grotere bedragen over dan die 50 cent die we vroeger in

de collectezak deden. Tegelijk horen we van diakenen dat de plek van de collecte in de eredienst minder duidelijk is geworden. En dat is jammer!

1.2. De collecte als beeld

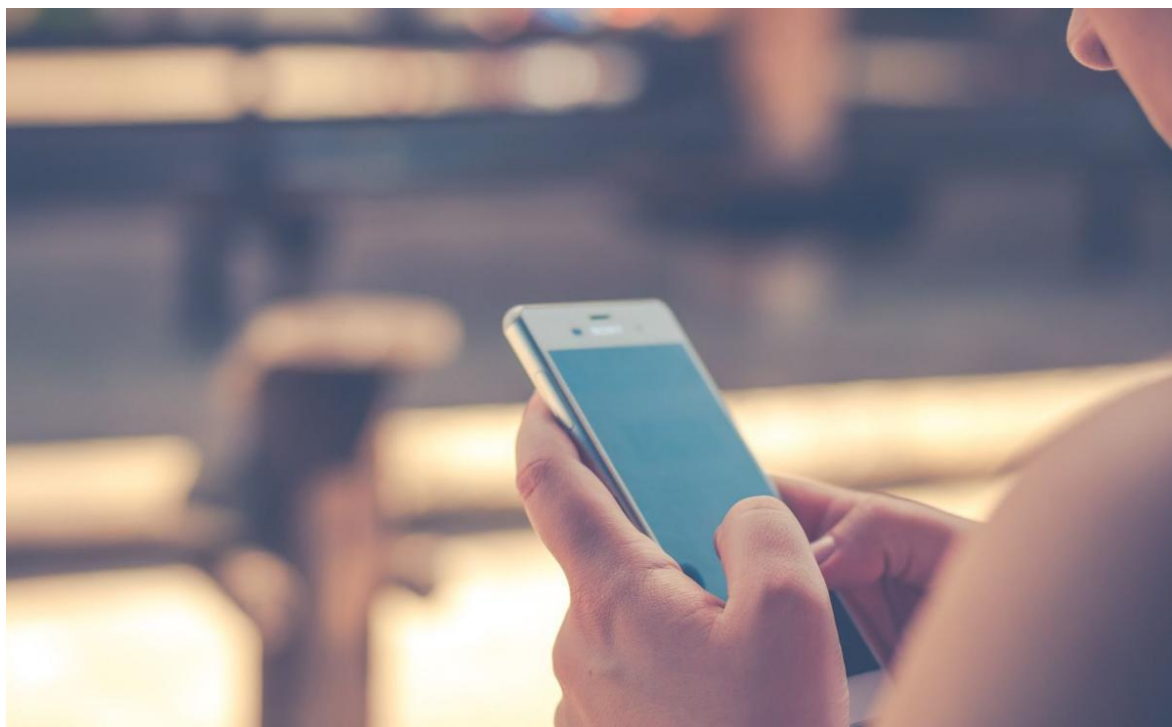
De collecte is een rituele handeling. Dat wil zeggen: een handeling met een betekenis die veel dieper gaat dan de handeling zelf. Het laat bijvoorbeeld zien dat *delen* belangrijk is. Wat we van God krijgen, is niet ons eigendom. Het is bedoeld om van te delen, zoals wij in Jezus' liefde mogen delen. God heeft zo gul gegeven, daarvan worden wij ook gul. Dat mogen we leren door te geven in de collecte.

Het volgende aspect hangt daar nauw mee samen. Want wie gelooft in God, wil leren niet meer op andere machten te vertrouwen. Een van de belangrijkste machten in ons leven is

ons geld en ons bezit. Door daarvan – weg te geven laten we zien dat we daar niet op willen vertrouwen.

Ook het derde aspect heeft alles te maken met *delen*. De collecte gaat ook over onze verbondenheid met elkaar en met andere mensen op deze wereld. De aardbeving in Turkije en Syrië gaat ons aan het hart. De financiële zorgen van broers en zussen ook. En daarom delen we van wat wij ontvangen hebben met elkaar en anderen.

Kortom, die zondagse collecte staat symbool voor iets veel groters en dat verdient een duidelijke plek.

Apps met een collectefunctie deden meer en meer hun intrede

1.3. Over de plek van de collecte

Het is niet toevallig dat de collecte meestal een plek heeft in de tweede helft van de kerkdienst. Ons geven is een reactie op wat God ons geeft. Je zou een kerkdienst zo kunnen indelen:

- Samenkomen
- Luisteren naar God (de dienst van het Woord)
- De daad bij het Woord, handen en voeten geven aan wat we hoorden en ontvangen (de dienst van de dankbaarheid)
- Terug het dagelijkse leven in, gezonden en gezegend (zending en zegen)

De collecte hoort bij het derde punt. Om wat hij ons geeft – en daarover hebben we net gehoord in bijvoorbeeld de bijbellezing of de preek– willen wij graag ook geven. Omdat wij allen op Hem willen vertrouwen en niet op ons geld, geven we daarvan graag aan anderen. Omdat wij in Zijn liefde delen, willen we niet anders dan zelf ook delen.

De collecte heeft dus een heel wezenlijke plek in de dienst. In de praktijk komt de collecte er echter vaak bekaaid vanaf. Het is een beetje zoals een predikant een keer zei bij het aankondigen van het slotlied: “Maar eerst nog even de collecte...”.

2. CONCRETE SUGGESTIES

In deze handreiking staan we stil bij de vraag hoe de collecte een meer volwaardig onderdeel kan zijn van de eredienst. Juist ook in een tijd waarin collecteapps en andere vormen van digitaal collecteren de plaats van de collectezak hebben ingenomen. Daarvoor doen we hieronder een aantal concrete suggesties.

We geven in deze handreiking geen advies over het wel of niet laten rondgaan van collectezakken. En voor een overzicht van de verschillende apps verwijzen we naar onze website.

2.1. Herkenbaar moment

Allereerst is en blijft een herkenbaar collectemoment van belang. Dat kan bijvoorbeeld gelijk aan het begin van het onderdeel *Handen en voeten geven*. Ook als het collecteren zelf vooral digitaal, of om wat voor reden dan ook, aan het eind van de dienst plaatsvindt, is dit het moment om de aandacht te richten op het geven. De inzameling van de gaven vraagt om en verdient een eigen moment in de dienst!

Markeer dit moment daarom bewust, door bijvoorbeeld te beginnen met een passende bijbeltekst en verbind de collecte zo aan Gods liefde en goedheid, die ons aansporen tot een leven van concrete dankbaarheid.

2.2. Deel het collectedoel

Kondig vervolgens het collectedoel aan en geef daarbij een korte uitleg. Doe dat liever niet aan het begin van de dienst bij de overige afkondigen, maar kies bewust voor het moment van de collecte. Zo onderstreep je de wezenlijke en eigen plek die de collecte heeft.

Je kunt bij de aankondiging een PowerPoint of een filmpje gebruiken, maar onderschat ook niet de kracht van een persoonlijke en mondelinge toelichting door iemand die rechtstreeks betrokken is. Hou de uitleg kort en kernachtig. Je kunt voor meer informatie verwijzen naar het kerkblad of de kerk-app.

Suggesties voor bijbelteksten

1 Kron 29:11-14 11 Alles in de hemel en op aarde behoort U toe, HEER, U bezit het koningschap en de heerschappij. 12 Roem en rijkdom zijn van U afkomstig, U heerst over alles. In uw hand liggen macht en kracht besloten, U beslist wie groot en machtig is. 13 Daarom danken wij U, onze God, en prijzen wij uw luisterrijke naam. 14 Wat ben ik, en wat is mijn volk, dat wij in staat zijn gebleken zoveel kostbaarheden af te staan? Alles is van U afkomstig, en wat wij U schenken komt uit uw hand.

2 Kor 9:6 Bedenk dit: wie karig zaait, zal karig oogsten; wie overvloedig zaait, zal overvloedig oogsten. 7Laat ieder zo veel geven als hij zelf besloten heeft, zonder tegenzin of dwang, want God heeft lief wie blijmoedig geeft

"Door Gods liefde en zijn goedheid worden we aangespoord om onze gaven te geven en te delen, met name ook met hen die kwetsbaar zijn en gebukt gaan onder nood. Deze week collecteren we daarom voor het werk van stichting bootvluchteling. Zij zetten zich in voor menswaardige opvang van vluchtelingen en asielzoekers aan de grenzen van Europa. In het kerkblad en de app kunt u meer lezen over het werk van deze stichting. "

2.3. Praktische oproepen

Ook kan de diaconie dit moment gebruiken voor diaconale oproepen of praktische mededelingen over diaconale zaken. Denk aan een uitnodiging voor een buurtmaaltijd, een vraag om een fiets voor een asielzoeker of voor vervoer van een gemeentelid naar het ziekenhuis in de komende week. De afkondiging en mededelingen worden bij voorkeur door een diaken gedaan!

2.4. Combineer met een lied

Je kunt het collectemoment verder markeren door het zingen van of luisteren naar een passend diaconaal lied.

Liedsuggesties

GK 179, NLB 364-366, Ps 66:5, andere liederen van toewijding (denk ook aan sela, schrijvers voor gerechtigheid), Hemelhoog 485 en 498

2.5. Verbind aan gebed

Verbind de inzameling van de gaven ook aan het gebed. Deze twee kunnen niet los van elkaar worden gezien. Laat daarom de predikant (of liever nog een diaken) tijdens de dankzegging en voorbede nadrukkelijk bidden voor het collectiedoel.

2.6. Alternatieve vormen van inzamelen

Collecte in natura: In veel kerken wordt er maandelijks ingezameld voor de voedselbank. De inzameling daarvan kan prima worden gecombineerd met het moment van de collecte. Gemeenteleden kunnen hun gaven bij of op de avondmaalstafel neerzetten of bij de collectezakken (laat die vooral hangen, als symbool). Een dergelijke inzameling onderstreept de eigen plek en het doel van de collecte.

Omkeercollecte: daag gemeenteleden uit met een omkeercollecte: elk gemeentelid pakt een kaartje uit de collectezak met daarop een kleine diaconale uitdaging. Op die manier worden ze zich meer bewust van wat de collecte eigenlijk is en van hen vraagt: het delen van wat ze hebben gekregen. Dat kan gaan om het delen van je tijd, talenten en geld.

Daag gemeenteleden uit met een omkeercollecte

Tijdcollecte: Diverse gemeenten kennen al een tijdcollecte, waarbij gemeenteleden aangeven hoeveel tijd ze beschikbaar willen stellen voor een bepaald project. En dan gaat het zowel om mensen die de handen uit de mouwen steken met verven, koken en tuinieren, als om mensen die de handen ineenslaan en bidden.

2.7. Kinderen en jongeren

Ook onze kinderen leren (net als wijzelf) via de collecte te geven én tegelijk dat dit hoort bij het volgen van God. Ook dat is een reden om de collecte een zichtbaar onderdeel van de samenkomst te laten zijn. Tegelijk bieden veel kerken kindernevendiensten aan en zijn de kinderen dus niet aanwezig tijdens de collecte. En als ze er wel bij zijn, is de collecte veelal digitaal, waardoor het effect ervan voor kinderen grotendeels verloren gaat.

We geven hieronder diverse mogelijkheden om ook kinderen meer te betrekken bij het moment van geven:

- Kinderen komen voorafgaand aan de collecte weer naar de dienst. Daar maken ze dan de wezenlijke onderdelen collecte en voorbede mee. Als bij de collecte een (bijbel)tekst of gebed wordt gelezen kan dat ook door een (goed lezend) kind.
- Collecteren in de kindernevendienst. Maar ook daar vormt het punt van steeds minder contant geld een uitdaging.
- Het onderdeel 'geven/collecte' heeft een vaste plaats in de kindernevendienst in de vorm van een gesprekje over het collectedoel,

zowel het specifieke (aardbeving/hospice/missie/daklozenopvang) als over het meer algemene (geven, waarom en waartoe).

- Kinderen bepalen eens in de zoveel tijd een diaconaal collectedoel (in samenhang met gesprek over de betekenis van de collecte in de dienst). Idem catechisanten etc.
- Worden de bloemen in de kerk naar iemand toegebracht? Doe het met of door kinderen.
- En natuurlijk: betrekken bij concrete diaconale acties, zoals de inzameling voor de voedselbank of het uitdelen van kerstpakketten. Net zoals alle andere leeftijdsgroepen in de kerk. Maar zeker vanuit hun eigen waarde en betekenis.

Iets geven dat hen iets kost

Naast het betrekken van kinderen bij de collecte is het ook goed om na te denken hoe we hen kunnen stimuleren om diakenen in het klein te zijn? Hoe kunnen hen leren zelf iets te geven dat echt van hen komt en dat hen iets kost? Iets van hun eigen zakgeld, speelgoed, tijd, liefde. Dan helpt het meegegeven muntje in een bakje doen misschien niet zo veel. Maar een schoenendoosactie o.i.d. wel.

Heb je meer suggesties of concrete ideeën hoe de collecte meer tot haar recht kan komen? We horen ze graag. Deel ze met ons door een mail te sturen naar info@kerkpunt.nl